

znal, přece jen na společné provedení zadávek a prací také za účasti žalující firmy přistoupil a nemůže se tedy na obranu svých soukromých zájmů dovolávati onoho zákazu nepřímé účasti, jehož podkladem byly zájmy docela jiné. Nelze ani seznati, k jakým konečným důsledkům by mohlo vésti právní stanovisko odvolacího soudu, když přece za nepřímou účast na dodávkách a pracích pro obec při přísném výkladu mohly by býti uznány na př. smlouvy o dodávkách materiálu nebo o zvláštních úkonech některého člena zastupitelstva, bez nichž se uchazeč o dodávku soutěže účastniti ani nemohl; po té stránce lze uvést na př. dodávky cihel, stavebního dřeva, speciálních prací a plánů a pod., s nimiž se uchazeč podle místních poměrů musí obrátiti na podnikatele, jenž se pro své členství v zastupitelstvu sám soutěže účastniti nemohl. Nebylo by zajisté v intencích zákona, aby se všechny tyto objednávky a smlouvy, třeba na sebe reálnějším podkladem, bez rozdílu uznaly za neplatné jenom pro porušení formálního zákazu obsaženého v § 5, odst. 3, uved. zák. bez zřetele na poměry konkrétního případu.

Za toho stavu věci není tedy překážky, aby žalobě bylo vyhověno. Otázkou, zda žalobkyně byla za provedené práce zaplacená či přeplacena, nelze se zatím v souzeném sporu obírat a nepadá tu zatím na váhu ani další otázka, zda je to právě žalovaný, který je povinen složit žalující firmě účty.

Čís. 16724.

Pro posouzení, zda jde o poměr služební (pracovní), je rozhodující, zda podle ujednání jest zaměstnanec povinen řídit se směrnicemi danými zaměstnavatelem co do způsobu i doby výkonů služebních (pracovních) a že je zaměstnanci uložena osobní povinnost ke konání služeb (prací), takže zaměstnavatel řídí celý provoz, v němž jest zaměstnanec jen článkem v ústrojí zaměstnavatelova podniku. Služební (pracovní) smlouva nepozbývá své právní povahy tím, že zaměstnancova odměna byla stanovena výhradně podle množství zboží prodaného zaměstnancem. I v takovém případě má zaměstnanec nárok na odměnu za práci přes čas.

(Rozh. ze dne 18. února 1938, Rv I 1129/37.)

Podle písemných podmínek ze dne 26. října 1932 se žalobce zavázal obstarávati benzinovou pumpu žalované firmy v Ž. na S. třídě, umožňovati zákazníkům rychlé vydávání zboží v každé denní a noční době také o nedělích a svátcích, dvakrát týdně odeslati vybrané částky, dále že ani on, ani příslušníci jeho rodiny pro jinou firmu zboží, vedené žalovanou, neprodají nebo nedoporučí a že žalobce provoz pumpy bude obstarávati osobně. Naproti tomu se žalovaná zavázala opatřovati čerpadlo benzinem, zapravovati výlohy na pumpu a zaplatiti žalobci provisi za prodané zboží. Tvrdě, že pracoval více než osm hodin denně a též o nedělích a svátcích, domáhá se žalobce na žalované zaplacení

32.383 Kč jako odměny za práce konané přes čas a o nedělích a svátcích. Proti žalobě namítla žalovaná, že žalobce nebyl jejím zaměstnancem, že z podmínek, jimiž byl pracovní poměr upraven, plyne, že nejde o smlouvu služební, poněvadž z nich nevyplývá povinnost konati služby a práce pro žalovanou, byla jimi žalobci stanovena provise za předpokladu plnění povinností a závazků podle oněch podmínek. Žalobce jen zprostředkoval styk žalované firmy s jejím zákaznictvem a vydával zboží (benzin a olej). Žalované nešlo o to, aby žalobce byl pro ni činný, nýbrž měla hlavní zájem jen na výsledku žalobcovy činnosti, t. j. na distribuci zboží. Proto také byla stanovena odměna žalobci nikoliv podle pracovní doby, nýbrž podle množství vydaného zboží, a to jako provise. Žalobce byl samostatně výdělečně činný ve svém podniku zasilatelském a ve svém obchodě zelinářském a měl také samostatný příjem jako majitel domu. Podle uvedených podmínek byl žalobce zavázán osobně obstarávat provoz pumpy, avšak žalovaná kladla tuto podmínku jen proto, aby osobní přítomností žalobcovou byly zajištěny jeho další povinnosti. Odměna se nestala podle kvanta činnosti, nýbrž podle kvanta vydaného zboží. Podle podmínek měl žalobce dostati 10, později 13 h za litr benzínu, provise z oleje však v různé výši. Soud první stolice uznal co do částky 32.132 Kč s přísl. podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu. Důvody: Jde jen o to, zda žalobce má podle sjednané smlouvy právo žádati zaplacení práce, konané přes čas a o nedělích, či nikoli. Rozhodující pro uvedenou otázku jest v souzené věci nesporný obsah listiny ze dne 24. října, resp. 28. října 1932, podle které přísluší žalobci za každý litr prodaného benzínu provise 10 h a později 13 h. Tím byla určena žalobcova odměna za konané práce, a to jen podle množství prodaného zboží a nikoliv také podle doby, kterou žalobce měl věnovati obsluze čerpadla. V dotčené listině jest ovšem dále uvedeno, že žalobce musí osobně obsluhovat čerpadlo, že vydání zboží má umožniti v každé době, denní i noční, i o nedělích a svátcích a že ani žalobce, ani jeho žena, děti a rodiče, nebo jiné osoby, které s ním žijí ve společné domácnosti, nesmějí pracovat pro jinou firmu, přes to však nelze říci, že byla uzavřena pracovní smlouva, která by žalobce opravňovala požadovat odměnu za práce konané přes čas nebo o nedělích. I když je snad správné, že žalobce, jak tvrdí, měl čerpadlo otevřené od rána až do večera a že byl stále pohotov k jeho obsluze, není pro posouzení rozhodující, neboť to bylo nejen v zájmu žalované, ale hlavně v zájmu žalobce samého, neboť čím více benzínu prodal, tím byl větší jeho výdělek. Souzený poměr lze podle názoru odvolacího soudu porovnat s poměrem cestujícího za provisi, jenž také od rána až do večera jest na cestách, jenž musí rovněž osobně a pravidelně vykonávat své povolání, také nesmí pracovat pro žádnou jinou firmu stejného druhu a jenž přes to, že pracuje více než 8 hodin denně nemá nárok na odměnu za práce konané přes čas a o nedělích, nýbrž jen na ujednanou provisi.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby o odvolání podle § 33 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. dále jednal a znova rozhodl.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobu o zaplacení za práci přes čas v podstatě proto, že podle obsahu listiny ze dne 24. (28.) října 1932 nelze mít za to, že byla mezi stranami rozepře uzavřena pracovní smlouva, jež by žalobce opravňovala žádati odměnu za hodiny přes čas nebo za nedělní práci.

Právem napadá dovolatel tento právní názor odvolacího soudu. Odvolací soud klade důraz na to, že v podmínkách o obsluze trvalého benzinového čerpadla v Ž. (Bedingung zur Bedienung der stabilen Benzinpumpe in S.) ze dne 24. (28.) října 1932 nebyla žalobcova odměna značná také podle doby, kterou měl žalobce věnovati obsluze čerpadla, nýbrž jen podle množství prodaného zboží (srov. odst. 1 podmínek). Leč tento způsob stanovení odměny nevylučuje, aby smlouva uzavřená mezi stranami rozepře byla smlouvou služební (pracovní).

Pro posouzení, zda mezi nimi šlo o poměr služební čili nic, jest rozhodující, zda podle ujednání byl žalobce povinen řídit se směrnici, danými žalovanou co do způsobu i doby výkonů. V té příčině jest důležitým obsah »podmínek« ze dne 24. (28.) října 1932.

V odst. 2 podmínek byl dán žalobci podrobný návod k obsluhování čerpadla. Podle odst. 4 podmínek byl žalobce povinen umožniti zákazníkům rychlý výdej zboží v kterékoliv době denní i noční také o nedělích a svátcích. V odst. 6 podmínek bylo žalobci uloženo, aby obsluhoval čerpadlo výhradně o s o b n ě s tím, že nesmí bez předchozího svolení žalované převésti práva ze smlouvy na jinou osobu. Již z uvedených ustanovení podmínek vyplývá, že žalovaná firma celý podnik provozu benzinových čerpadel sama řídila a že žalobce byl jen článkem zapadajícím do ústrojí podniku žalované. Jest proto právní poměr mezi stranami rozepře ve své podstatě smlouvou služební.

Jde ovšem dále o to, zda obsluhovačům benzinových čerpadel jest zásadně přiznati nárok na odměnu za práci přes čas čili nic. Na otázku bylo odpověděno kladně v rozhodnutí uveřejněném pod č. 15730 Sb. n. s., kde za předpokladů v rozhodnutí onom uvedených — jež jsou podle dotčených již podmínek splněny i v souzené věci, byl obsluhovači benzinové stanice přiznán nárok na odměnu za práci převyšující osmi-hodinovou pracovní dobu. Ježto se odvolací soud pro své mylné právní hledisko jím zaujaté nezabýval ostatními důvody a vývody odvolání — což i dovolatel uplatňuje s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 č. 2 c. ř. s. — nezbylo než napadený rozsudek zrušiti a odvolacímu soudu uložit, aby dále jednal a znovu rozhodl.

Čís. 16725.

Žalobou podle § 39 č. 5 ex. ř. lze se domáhati nepřípustnosti exekuce, nemůže-li dlužník k obhájení svého práva použití žádné z obran daných mu §§ 35, 36 a v ostatních případech § 39.